

Foto: Huub Luijten.

Het sectorwerkstuk in het vmbo

Paul Scholte

De veranderingen in het vmbo lijken geïnspireerd te zijn op de Tweede Fase in de bovenbouw van havo en vwo. Er wordt in ieder geval ook gestreefd naar een betere aansluiting met de vervolgopleidingen.

Aangezien het mbo is opgesplitst in sectoren krijgt het vmbo dezelfde indeling in sectoren. Vandaar de term 'sector'werkstuk. In de Tweede Fase wordt gesproken over 'profielwerkstuk' vanwege de profielindeling. In het onderstaande artikel van Paul Scholte, docent economie aan de Daltonschool te Den Haag, beschrijft hij de ervaring met het maken van zo'n sectorwerkstuk.

SECTORWERKSTUK

Een sectorwerkstuk is verplicht voor de kandidaten van de gemengde en de theoretische leerweg.

Bij het sectorwerkstuk gaat het om een vakoverstijgende thematiek die past binnen de sector. De kandidaat dient aan het sectorwerkstuk ten minste 20 uur te besteden.

Bij het sectorwerkstuk wordt zowel het proces als het product beoordeeld. De beoordeling vindt plaats door minimaal twee docenten aan de hand van criteria die vooraf aan de kandidaat bekend zijn gemaakt. Het sectorwerkstuk moet met een voldoende resultaat worden afgesloten en wordt apart op de cijferlijst vermeld. In plaats van de waardering voldoende kan ook de waardering goed worden toegekend. Het sectorwerkstuk weegt niet mee in het cijfer voor het schoolexamen van afzonderlijke vakken.

In het kader van het sectorwerkstuk verzamelt de kandidaat schriftelijke documentatie. Deze informatie of het sectorwerkstuk is het uitgangspunt voor de opdracht 'gedocumenteerd schrijven' in het centraal examen Nederlands.

Uit: Examenprogramma; zie ook <<http://www.nvvw.nl/vmbo.html>>.

Het sectorwerkstuk moet door leerlingen in het eindexamen jaar worden gemaakt. De leerlingen zijn vrij in de keuze van het onderwerp, zolang dit maar relevant is voor hun vervolgopleiding. Het gaat er eigenlijk om dat de leerling zich een goed beeld kan vormen van zijn beroepsperspectief. Zo kan een leerling in de sector economie bijvoorbeeld onderzoeken hoe je een eigen bedrijf begint en wat voor opleiding je daar zoal voor nodig hebt. Een leerling in de sector techniek zou als onderwerp airbags kunnen nemen en een vraaggesprek met een automonteur kunnen houden. De sector verzorging kan zich bezighouden met dementie en een bezoek aan een bejaardentehuis brengen. Een leerling uit de agrarische sector kan een bedrijf bezoeken dat in potplanten doet en onderzoek doen naar het hybridiseren.

Er is echter geen sector 'vreemde talen'. Toch kunnen talentdocenten worden ingezet bij de begeleiding van het sectorwerkstuk. Hoe kunnen zij hun kennis en ervaring zodanig inzetten, dat er maximaal profijt van wordt gemaakt? Talentdocenten zijn wel gewend om zich bezig te houden met de voortgangscontrole van het leerproces. En omdat vmbo-leerlingen vaak moeite hebben met het schrijven van werkstukken, is de ondersteuning door talentdocenten onmisbaar. Hoe pak je de begeleiding van het sectorwerkstuk aan? Wat zijn de valkuilen en waar moet je op letten? De Daltonscholengemeenschap te Den Haag is een pilotschool voor het sectorwerkstuk vmbo. Ik zal proberen duidelijk te maken hoe wij op onze school één en ander hebben opgelost.

Hoofdvragen en deelvragen

De werkzaamheden voor het sectorwerkstuk bestaan uit drie onderdelen:

- het zoeken van gegevens;
- het bewerken van de gegevens tot informatie;
- het presenteren van de onderzoeksresultaten.

Om de juiste gegevens te kunnen vinden is het noodzakelijk om eerst een onderwerp vast te stellen en dit vervolgens in tijd en ruimte af te bakenen. Vervolgens moet er een hoofdvraag worden gedefinieerd, die weer wordt onderverdeeld in deelvragen. Hier kan zich een probleem voordoen, als de leerling verschillende typen onderzoek door elkaar haalt. Zo kan bijvoorbeeld een hoofdvraag die probleemoplossend is niet worden gesplitst in uitsluitend beschrijvende deelvragen. Het is daarom van groot belang om de leerlingen het verschil tussen de verschillende typen onderzoeksvragen bij te brengen. Er wordt wel een onderscheid gemaakt tussen beschrijvende, vergelijkende, verklarende, waardebepalen-

Bloemlezing uit een sectorwerkstuk dat gemaakt werd door een leerling uit 4 mavo op de Daltonschool te Den Haag.

Werken bij een dealer/garage bedrijf

Inleiding
Ik heb dit onderwerp gekozen omdat ik ook die richting opwil. En omdat ik wel gein

Doelgroep
Bij de doelgroepen wordt ook altijd gekeken of het om mannen of vrouwen gaat. Vrouwen willen graag een gewone logische auto die hoeven geen dikke velgen eronder en geen

Garantie & service
Garantie geven is voor een dealer heel belangrijk want dat geeft de klant een gevoel van zekerheid. Want als er dan een probleem is of er is iets stuk moet je alleen maar even een belletje plegen en de service staat zo voor de deur en als het niet gemaakt kan worden dan brengen ze het naar de garage en wordt het dan gemaakt. [...] De klanten worden heel serieus genomen. De klachten van klanten worden

Concurrentie
Mensen zoeken altijd merken die ze aan spreken. Daarbij is ook het imago van het merk belangrijk. Mensen willen niet in een ouwe lullen auto rijden niet in een yuppen auto rijden (Saab) en niet

Bronnen
Autoweek
Autovisie
Carbase 2000 CD-ROM
Audi-dealer:
Wittebrug
Familieleden
Websites van Audi, Porsche, Skoda, Volkswagen, Seat en Wittebrug.

Personeel
De bedrijfsleider en de manager verdienen het meest. De chef monteur en de verkoper staan ook aan mekaar gelijk. En de overigen verdienen wat minder.

Conclusie
Ik vond het heel boeiend om dit werkstuk te maken. Ik heb er veel van geleerd en het was leuk om een keer bij een echte grote merkdealer langs te gaan. [...] Na het maken van dit werkstuk ben ik er achtergekomen dat ik niet bij een dealer wil gaan werken,

de, voorspellende en probleemoplossende onderzoeken.

Als een leerling onderzoek gaat doen, loopt hij het risico dat hij na een aantal weken zwoegen een werkje aflevert, dat door de docent als onvoldoende wordt beoordeeld. Het is daarom verstandig om de leerling met een logboek te laten werken. Laat de leerling steeds na het uitvoeren van iedere stap uit het onderzoeksplan bij u langs komen met zijn logboek om verantwoording af te leggen. Alleen als de docent akkoord is met de verrichte activiteiten en de gevonden gegevens, kan de leerling verder met de volgende stap van zijn onderzoek.

Door de tussentijdse controle is de leerling nu redelijk zeker van een voldoende eindresultaat. Voor de docent is het op deze manier mogelijk om niet alleen het eindproduct te beoordelen, maar ook het onderzoeksproces. Bovendien vergemakkelijkt dit systeem de controle op authenticiteit.

Logboek

De studielast van het sectorwerkstuk bedraagt 20 uur. Op de Dalton hebben we daarom een verplicht contactmoment ingesteld op donderdag het laatste lesuur. De leerlingen moeten daar in september en oktober langskomen met hun logboek. De lesuren op de Dalton zijn 45 minuten lang, zodat de studielast zes uur bedraagt. De overige 14 uur moet de leerling zelfstandig aan zijn onderzoek werken. Dat mag op school, maar een deel van de activiteiten zal elders plaatsvinden. Het is daarom handig om de leerlingen twee middagen uit te roosteren voor een bezoek aan een vervolgopleiding of voor het houden van interviews met mensen die werkzaam zijn in een bepaalde beroepssector. Veel leerlingen zullen gebruik willen maken van internet, Powerpoint of een tekstverwerker. Het spreekt voor zich dat de school over voldoende faciliteiten en een fatsoenlijke mediatheek moet beschikken.

Het werkstuk moet uiteindelijk na de kerstvakantie worden ingeleverd. Voor veel leerlingen is dit een knelpunt en niet iedereen gaat daar op een nette manier mee om. De leerlingen die zonder geldige reden niet op tijd hebben ingeleverd, worden verplicht om iedere dag op school na te blijven tot vijf uur. In die tijd moeten zij alsnog aan het werkstuk werken. Er zijn ook leerlingen die beweren dat zij het werkstuk hebben ingeleverd en dat de docent het is kwijtgeraakt. Om dit probleem te omzeilen, ontvangt iedere leerling die zijn sectorwerkstuk inlevert een bewijs van ontvangst.

Het sectorwerkstuk kan de beoordeling voldoende of goed krijgen. Als het niet naar behoren is, moet het worden overgedaan net zolang tot het voldoende is. Het is daarom belangrijk dat er binnen de school consensus bestaat over de beoordelingscriteria. Zo kan de ene school bijvoorbeeld meer nadruk leggen op de onderzoeksvaardigheden, terwijl een andere school meer nadruk legt op de vormgeving van de presentatie. Bespreek dus vooraf met uw collega's wat nou eigenlijk de doelstellingen zijn die u wilt bereiken. Het spreekt voor zich dat die doelstellingen natuurlijk altijd bereikt moeten worden via een oriëntatie op de vervolgopleiding en het beroepsperspectief. ■

Onderdeel van een logboek zoals dat wordt gebruikt op de Dalton in Den Haag. Kijk voor meer informatie over het sectorwerkstuk en het gebruik van logboeken op <www.vmbo-examengids.nl>.

STAP 1: kies een onderwerp en definieer de

Onderwerp _____

Hoofdvraag: _____

Waarom is deze vraag belangrijk? _____

	Datum: _____
	Paraaf _____

STAP 2: splits de hoofdvraag in een aantal

Deelvraag 1: _____

Deze deelvraag is nodig omdat: _____

Deelvraag 2: _____

	Datum: _____
	Paraaf _____

STAP 3: maak een plan van aanpak

Verdeel de werkzaamheden en maak een tijdsplanning.

Wie	Wat	Waar	Wanneer beginnen
Wanneer klaar			